Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry –
Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf

LAUSUNTO

11.6.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Hallinto- ja turvallisuusjaosto

Viite: VN Julkaisu 2021:48 – Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Selonteon mukaan tavoitteena on, että "Suomi on maailman turvallisin maa 2030". Toteamme, että tämä tavoite edellyttää selkeän valtakunnallisen strategian muodostamista myös vahvasti kolmanteen sektoriin eli paikallisiin sopimuspalokuntiin tukeutuvan pelastustoimen osalta, sekä vielä strategiaa tukevaa päätöksentekoa kaikilla tasoilla.

Kuluneen vuosituhannen aikana pelastustoimen alueet ovat jokseenkin itsenäisesti kehittäneet toisistaan kovin erilaisia käytäntöjä. Hyvinvointialueiden muodostamisen yhteydessä on pidettävä huolta siitä, että siihen liittyvän pelastustoimen struktuuri ei pääse entisestäänkin hajaantumaan. Tämä edellyttänee valtiovallan taholta selkeämpää ja vahvempaa otetta, tiiviissä yhteistyössä alan eri toimijatahojen kanssa.

Selonteossa on sanallisesti tunnustettu sopimuspalokuntien merkitys. Sen sijaan on vaadittavat resurssilisäykset esitetty konditionaalimuodossa. Toteamme, että nykyisten puutteiden korjaaminen edellyttää konkretiaa.

Pelastustoimen tietohallinta on sopimuspalokuntien osalta jokseenkin strukturoimaton, mutta sopimushenkilöstön määrän arvio lienee oikeaa suuruusluokkaa. Jatkuvuuden turvaaminen, kehittämisestä puhumattakaan, edellyttää kuitenkin vielä selvää panostusta erityisesti sopimushenkilöstön rekrytointiin, koulutukseen ja tasavertaisuuden varmistukseen. Näin ollen tavoitteen saavuttaminen edellyttääkin sopimuspalokuntatoimintaa haittaavien erilaisten puutteiden korjaamista sekä rakenne-, säädös- että resurssitasolla.

Lopuksi toteamme, että pelastustoimen moninaisuus on rikkaus. Pelastuslaitosten keskenään jokseenkin hajanaisiksi muotoutuneet käytännöt kuitenkin vaikeuttavat alan ja etenkin sopimuspalokuntatoiminnan suunnitelmallista kehittämistä ja usein hankaloittavat sopimuspalokuntien arkielämää juurikaan tuomatta käytännön lisäarvoa. Lisäksi huonoilla käytännöillä on taipumus levitä laitoksesta toiseen, kun taas hyvät käytännöt usein jäävät aluekohtaisiksi. Pelastustoimen kokonaisuuden hallinnan ja sen myötä kansallisen kokonaisstrategian kehittäminen myös sopimuspalokuntatoiminnan osalta olisikin tärkeä väline varsin kunnianhimoisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry – Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf